

Zavrhnutie Saula: 1 Sam z naratologickej perspektívy

Eva Radochová

Vedoucí práce: Petr Sláma Th.D.

Studijní program: Teologie

Studijní obor: Evangelická teologie

Představení: Práce odevzdaná 29. července 2010 na ETF UK se zabývá tematikou naratologické analýzy starozákonního textu 1 S 15. Důraz je kladen především na rozbor struktury textu v jeho synchronní dimenzi, jakkoli nejde o důraz jediný. Práce má 74 stran, její součástí je seznam literatury /s. 71-73/ a elektronická verze práce na CD nosiči.

Rozvedení: Autorka v úvodu /s. 7-8/ představuje postup, který chce při své interpretaci zvoleného textu dodržet. Zároveň zařazuje 1 S 15 do širšího kontextu (1 S 9 – 2 S 1 a dále pak ještě větší celky; zvl. Deuteronomistické dějpravné dílo, dále jako DtrG). Po úvodu následuje 1. Kapitola nazvaná *Syntakticko-štrukturální rozbor 1 Sam 15* /s. 13-15, zde bez paginace/. Zde Radochová v tabulkách dobře rozkrývá strukturu hebrejského textu, který je tamtéž překládán; ne vždy však ve stejném řádku jako vlastní hebrejská předloha /tak např. verš 24b/. Další kapitola *1 Sam z pohledu historicko-kritické metody* /s. 14-19/ je přehledem základního stavů bádání biblické, resp. historické kritiky nad texty, k nimž patří právě 1 S 15. Hlavním – a *de facto* téměř výlučným - referenčním zdrojem je zde

T. Römer a jeho *The So-Called Deuteronomistic History*. Autorka poučeně zařazuje sledovaný text do kontextu DtrG, které je interpretováno velmi různými způsoby Nothem počínaje a minimalisty konče. Na začátku třetí kapitoly pojmenované *Naratologie* /s. 20-38/ jsou odlišeny interpretační preference historické kritiky a naratologie se svými výhodami i nevýhodami. Dobře je zdůrazněno významné prepozicionální vótum historické kritiky, jež hledá – oproti synchronně a kanonicky zaměřené naratologii - význam textu také za textem. Podkapitoly této kapitoly rozvádějí jednotlivé interpretační položky naratologické analýzy, jakými jsou čas a prostor /a zde dále v detailnějším rozvedení chronologie, trvání, frekvence, prostor/, zápletky, ohraničení narativu, postavy a jejich charakterizace, fokalizace a účastníci

narativní komunikační situace. Závěrečná podkapitola 3. 8. /s. 35-38/ samostatně pojednává specifika starozákonních narativů. Radochová dobře podtrhuje danou specifickou tvrdím, že tyto narativy „majú svoje charakteristické znaky, dané literárnymi a rétorickými konvenciami doby svojho vzniku, jako aj účelom a celkovým *Sitz im Leben*“ /s. 35/. Na následujících stranách je toto tvrzení doloženo řadou příkladů.

Po vcelku dlouhých přípravách dochází v práci ve 4. kapitole nazvané *1 Sam 15 z naratologickej perspektívy* /s. 39-68/ k vlastnímu rozboru textu. Zde je instruktivně uplatněno v předchozí části představené naratologické instrumentárium. Čtenář práce se dozvídá, že zápletko narativu je dána Saulovým odmítnutím vykonat celkovou klatbu nad Amálekem včetně fyzické likvidace krále Agaga. Vrcholem zápletky jsou podle Radochové verše 22-23, v nichž Samuel usvědčuje Saula z neochoty řídit se bezpodmínečně Hospodínovým slovem prostředkovaným právě Samuelem a ve kterých vyhlašuje soud nad prvním králem Izraele. Podstatnou část zmiňované kapitoly autorka věnuje rozboru jednotlivých postav /s. 51 nn/. Zde konstatuje, že autor biblického vyprávění jasně vykresluje asymetrický vztah mezi Samuelem a Saulem /srov. s. 56/, takže čtenář nemůže mít pochyby o tom, kdo komu zjednáje postavy je nadřazen. Vcelku stručný závěr /s. 69-70/ shrnuje předchozí postřehy a nabízí některé obecnější poznatky.

Celkové hodnocení: Práce je čtivá, přehledná, práce s hebrejským textem poučená jen s minimem chyb /např. *chólem* u negativní částice *ló* ve verši 26b/. Představení naratologie je přesvědčivé, jakkoli někdy jen velmi zběžné /např. u kategorie času, která by ovšem sama o sobě vydala na jednu diplomovou práci/. Některá uvedená tvrzení jsou zavádějící /např. na s. 39, kde autorka tvrdí, že nejširším rámcem studovaného textu je narativ vymezený Gen 1 – 1-2 Kr **30**/. Další nepřesnosti a nedodělky jsou např. na s. 17 /zdvojení poznámek č. 12 a 13 pod čarou v textu/ nebo na s. 23, kde se odkazuje na autora /zde J. Cullera/, aniž je zmíněno jeho dílo /a to ani i v bibliografii/.

Práci považuji, i přes uvedené nedostatky, za celkově zdařilou, a proto ji navrhuji hodnotit mezi stupni **B** a **C**.

Otázky: 1. Co naratologie nabízí navíc oproti tomu, co z textu vyčte ‚běžný‘, naratologickými

kategoriemi nepoučený čtenář?

2. Do jaké míry lze naratologii obohacovat o psychologizující náhledy, které samy nejsou

součástí textu *jako takového*? /srov. s. 55 a zde tvrzení „Je totiž možné, že sa Samuel od

Hospodina dozvedial viac, než (sa) dozvedame my...“/.

3. Kdo to jsou ‚minimalisté‘ a čím přispívají do studia biblických textů /srov. s. 17-18/?

V Třebchovicích p/O 10. září 2010
UK Praha

Filip Čapek, Th.D., ETF